

อาสาสมัครกับสิทธิมนุษยชน

จาก 16 ตุลา ถึง พฤษภาคม 58 สำนักอาสาเพื่อสังคม...สำนักเพื่อความเป็นธรรม
งานประชุมระดับชาติด้านการอาสาสมัคร ครั้งที่ 1 วันที่ 7 พฤษภาคม 58 เวลา 15.15 – 16.45
ห้องประชุม ชั้น 5 ศูนย์สนเทศและหอสมุด อาคารไสว สุทธิพิทักษ์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

องค์กรที่รับผิดชอบ : มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม

รายชื่อวิทยากรและผู้ดำเนินรายการ

1. **คุณสุนี ไชยรส** คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย และเป็นอดีตกรรมการสิทธิมนุษยชนรุ่นที่ 1
2. **ดร.จตุรงค์ บุญยรัตนสุนทร** อาจารย์ประจำคณะสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวและประธานสมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน
3. **คุณกรรณิกา ควราชจร** ผู้ประสานงานโครงการอาสาสมัครเพื่อสังคม ร่วมกับมหาวิทยาลัยแม่โจ้ และเป็นอดีตผู้อำนวยการมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม
4. **คุณยิ่งชีพ อัชฌานนท์** ผู้จัดการโครงการอินเทอร์เน็ตเพื่อกฎหมายประชาชน(iLAW) และอดีตอาสาสมัครนักกฎหมายสิทธิมนุษยชน รุ่น 4
5. **คุณตะติมา น้อยฉิม** หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนางานอาสาสมัครคุมประพฤติ กองกิจการชุมชนและบริการสังคม กระทรวงยุติธรรม
6. **ดำเนินรายการโดย คุณวัฒนา นาคประดิษฐ์** มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม

รูปแบบในการดำเนินการประชุม : การเสวนา

เนื้อหา รายละเอียดการประชุม

ในช่วงแรกให้วิทยากรได้พูดถึงสถานการณ์ในช่วงต่างๆตั้งแต่ ตุลา ๑๖ ถึงพฤษภาคม ๕๘ และมีตัวอย่างของงานอาสาสมัคร ๒ แห่งคือ มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม และอาสาสมัครคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม

คุณสุนี ไชยรส

ได้เล่าถึงชีวิตการเรียนของตนเองในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในปี 2513 ซึ่งเป็นสถานการณ์ก่อน 14 ต.ค. 16 ในช่วงนั้นกิจกรรมนักศึกษาที่มีข้อจำกัด ถูกจับตามองจากรัฐบาล มีความกดดัน จนทำให้คนลุกขึ้นมาทำอะไรบางอย่างร่วมกัน เช่น จับประเด็นมาคุยกัน ในขณะนั้น มีความรู้สึกที่บ้านเมืองต้องการการเปลี่ยนแปลง นักศึกษาจึงเริ่มต้นด้วยการจับกลุ่มทำกิจกรรม เกิดชมรม ต่างๆหลากหลาย เช่น กลุ่ม

ผู้หญิง กลุ่มออกค่าย กลุ่มศึกษาพุทธศาสนา เป็นต้น แต่ละกลุ่มล้วนมองเห็นปัญหาสังคม ได้ลงมือทำกิจกรรมในแนวทางที่ตนเองถนัดพร้อมกับใส่ประเด็นสังคมและโครงสร้างเข้าไปด้วย มีกิจกรรมการเคลื่อนไหวไปพร้อมกันสองสามกลุ่ม เช่น ออกค่ายด้วยกัน หรือทำหนังสือขายด้วยกัน สถานการณ์มาถึงจุดที่ทำให้เกิดการเดินประท้วง ขบวนการนักศึกษาที่มีความเข้มข้นขึ้น ขยับไปถึงการรณรงค์ทางการเมืองมากขึ้น เหล่านี้คือสำนึกของการมีส่วนร่วมเพื่อสังคม

จุดเริ่มต้นของเหตุการณ์ 14 ต.ค.16 เกิดจาก แรงงานได้ค่าแรงราคาถูก กรรมกรถูกกดค่าแรง ชาวนาถูกกดราคาข้าว เพราะปกครองแบบกดขี่ ทำให้หลายฝ่ายเดือดร้อน คำขวัญของธรรมศาสตร์คือ นักศึกษาต้องรับใช้ประชาชน หรือเรารักธรรมศาสตร์เพราะธรรมศาสตร์สอนให้เรารักประชาชน จึงทำให้นักศึกษาล้ำเข้าไปเรียนรู้ มีกระบวนการกลุ่มเรียนรู้ ลองผิดลองถูก เข้าไปมีส่วนร่วมเปลี่ยนแปลงสังคม

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ 14 ต.ค. 16

1. นักศึกษาได้เรียนรู้และเข้าใจโครงสร้างของสังคมมาก ในการเดินขบวนร่วมกับ กรรมกร ชาวนา หาบเร่ ประชาชนและทำงานร่วมกันแบบสามประสาน (กรรมกร ชาวนา นักศึกษา)
2. ได้บทเรียนจากการได้สัมผัสคนจำนวนมากที่รักความเป็นธรรมและได้ร่วมการต่อสู้ที่แตกต่างกัน
3. หลังจากเหตุการณ์ 14 ต.ค. 16 มีประชาชน นักเรียน นักศึกษาถูกจับและติดคุกมากมาย ในตอนนั้น แม่ของนักศึกษาที่ถูกจับ หรือเสียชีวิต ก็รวมตัวกัน ทำอาหาร หิ้วปิ่นโต ซื่อข้าวซื่อน้ำไปเยี่ยมคนที่ติดคุกในขณะนั้น เราเรียกว่า กลุ่มแม่ปฎิวัติ ซึ่งเราคิดว่านี่ก็คือ สำนึกอาสา อีกแบบหนึ่ง

ดร.จตุรงค์ บุญยรัตนสุนทร

ได้เล่าถึงสถานการณ์ในช่วงหลัง พ.ศ. 35 – พ.ศ.58 ในช่วงพฤษภาทมิฬ (พ.ศ.35) เป็นเหตุการณ์ใหญ่และมีการเปลี่ยนแปลงในทางการเมืองมาก

ใน ความหมายของสิทธิมนุษยชน Human rights นั้น UN ได้รับรองสิทธิมนุษยชนของคนทุกเชื้อชาติ ทุกศาสนา เป็นเอกสารทางประวัติศาสตร์ด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ไทยเป็นภาคีของปฏิญญาฉบับนี้ ซึ่งมีหลักการสำคัญ คือ มนุษย์มีเกียรติ ศักดิ์ศรี มีสิทธิในการดำรงชีวิตเหมือนกัน

สาเหตุการละเมิดสิทธิของไทย คือ

1. ความขัดแย้งทางการเมือง ซึ่งมีความขัดแย้งมาตลอด
2. การแก้ปัญหาของรัฐเป็นการแก้แบบอำนาจนิยม

3. การขาดนิติธรรม นิติรัฐ
4. ลัทธิชาตินิยมรุนแรง
5. การรวมศูนย์อำนาจไว้ที่รัฐศูนย์กลาง
6. กระแสโลกาภิวัตน์
7. ลัทธิทุนนิยมเสรีแบบสุดขั้ว ทุนสามานย์

ตั้งแต่ปี 38 - 58 มีนักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชนและสิทธิชุมชน ที่ถูกบังคับให้สูญหาย การอุ้มฆ่า การลอบสังหารมากมาย ทั้งที่ปรากฏเป็นข่าวและไม่เป็นข่าว มีทั้งสิ้น 36 คน เช่น บุญทวี อุปะการะคุณ ผู้นำการคัดค้านมลพิษจากนิคมอุตสาหกรรม จ. ลำพูน ถูกทำร้ายตกรถไฟเสียชีวิต , ประเวียน บุญหนัก เลขาธิการสมัชชาเกษตรกรรายย่อยภาคอีสาน เขต 4 ผู้นำการคัดค้านโรงโม่หิน อ.วังสะพุง จ. เลย ถูกยิงเสียชีวิตที่หน้าว่าการอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย , วินัย จันทมนิ , ทองอินทร์ แก้ววัฒนา , ทองม้วน คำจันทร์ , สม หอมพรหมมา , อารีย์ สงเคราะห์ , จุลินทร์ ราชพล , สุวัฒน์ วงปิยะศิริ คัดค้านการจัดการขยะที่ราชาเทวะ , นรินทร์ โพธิ์แดง เขาชะเมา จ.ระยอง , เจริญ วัดอักษร ปธ.กลุ่มอนุรักษ์บ่อนอก ถูกยิง คนที่ถูกขึ้นมากต่อสู้เรื่องอนุรักษ์ถูกทำร้ายเป็นจำนวนมาก สมชาย นิละไพจิตร นักกฎหมายมุสลิม และพอละจี รักจงเจริญ แกนนำชาวบ้าน แก่งกระจาน ที่หายไปครบ 1 ปีแล้ว เป็นต้น

การที่มีบุคคลถูกลอบยิง ลอบทำร้าย จากการต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชน แสดงให้เห็นว่า ช่วงปี 35-58 การละเมิดสิทธิมนุษยชนมีความรุนแรงมาก เกิดการเสียชีวิต หรือ ถูกทำให้สูญหายไป

ด้านสถานการณ์ความรุนแรงใน 3 จว.ภาคใต้ การเกิดระเบิดหลายต่อหลายครั้งนั้น หลายคนเข้าใจว่าจับคนร้ายวางระเบิดก็พอแล้ว แต่ปัญหามีความซับซ้อนกว่านั้น ความรุนแรงภาคใต้ส่วนหนึ่งเกิดจากที่รัฐไทย ต้องการผนวกรัฐปัตตานีให้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐไทย และส่งคนจากส่วนกลางไปปกครอง ทำให้เกิดปัญหาไม่เข้าใจวัฒนธรรม เกิดความไม่เป็นธรรม และความรุนแรง ตั้งแต่ปี 2544 เกิดการปล้นปืน เกิดกระบวนการก่อการร้าย รัฐไทยส่งทหารเข้าไปเพื่อแก้ปัญหา แต่ก็ยังคงแก้ไม่ได้ มีการประกาศใช้พรก.ฉุกเฉินแต่ พรก.ฉุกเฉินเองกลับเป็นเหตุให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชน เพราะเป็นการใช้อำนาจในการแก้ปัญหา มีการทำร้ายบีบบังคับให้สารภาพ มีชาวบ้านที่อาสาเข้ามารักษาสีติแต่ยังไม่เข้มแข็งเท่าที่ควร เป็นเรื่องทำหายที่จะทำให้อาสมัครเกิดความเข้มแข็ง

คุณยิ่งชีพ อัทธมานนท์

เล่าถึงการได้ทำงานบันทึกสถิติการละเมิดสิทธิต่างๆ หลังการรัฐประหาร 22 พฤษภาคม 57 ดังนี้

สถิตินับถึงสิ้นเดือนเมษายน 2558

โดย admin เมื่อ 5 พฤษภาคม 2015 22:32

ช่วงเวลา	ยอดรวมตั้งแต่รัฐประหาร – 30 เมษายน 2558	ยอดเฉพาะเดือนเมษายน 2558
คนถูกเรียกรายงานตัว	751	57
คนถูกจับกุม	424	27
คนถูกจับกุมจากการชุมนุมโดยสงบ	146	-
คนถูกตั้งข้อหาทางการเมือง	159	-
คนถูกดำเนินคดีที่ศาลทหาร	124	4
คนถูกดำเนินคดีที่ศาลพลเรือน	46	1
คนถูกดำเนินคดีฐานหมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์ฯ (ม. 112)	45	1

หมายเหตุ: ตัวเลขทั้งหมดคือตัวเลขเท่าที่สามารถยืนยันความถูกต้องและบันทึกได้ อาจมีผู้ถูกจับกุม/ถูกดำเนินคดีบางส่วนที่ตกหล่นจากการบันทึก

ในสถานการณ์เช่นนี้ก็มี อาสาสมัครเข้ามาช่วยงาน โดยให้ส่งข่าวและมีหอทไลน์ ช่วยรวบรวมบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ยังมีกลุ่มอาสา“เพื่อนรับฟัง” รับฟังผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการรัฐประหาร รับฟังความทุกข์ ความยากลำบาก ความอึดอัด และ หลังจากเรือนจำเปลี่ยนกฎเข้าเยี่ยมไม่ได้ ก็รับฟังญาติแทน

นอกจากนี้ยังเก็บบันทึกข้อมูล สนช. ที่ผ่านกฎหมายหลายฉบับ ทำสรุปแล้วแชร์ให้เพื่อนๆ ส่วนเรื่องการร่างรัฐธรรมนูญ มีการเปิดเว็บประชาคมติ ในสถานการณ์ที่วุ่นวายเช่นนี้ สิ่งที่ได้ทำ คือ บันทึกข้อมูลก่อน เมื่อเจอคนถูกจับเรื่อยๆ การที่คนเข้ามาเป็นอาสาสมัคร ทำให้มีกำลังคนมากขึ้นเพราะเราทำลำพังไม่ได้ และการที่อาสาสมัครเข้ามาแบบทำงานไม่เป็นงานเลยนั้น ทำให้เราต้องสอนงานและเกิด

ความคาดหวัง เมื่อเขาทำงานได้แล้ว เราจะเกิดกำลังใจ และได้เห็นมุมมองใหม่ๆ จากอาสาสมัครเหล่านั้นด้วย

คุณกรรณิกา ควราชจร

กล่าวถึง มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม ก่อตั้งเมื่อปี 2523 เป็นช่วงที่ นักศึกษาที่หนีเข้าป่าเริ่มออกจากป่าแล้ว แต่คนเหล่านี้ไม่ยอมหยุดความคิดที่จะทำเพื่อสังคมเพื่อความ เป็นธรรม โครงการอาสาสมัครเพื่อสังคม (ชื่อย่อ คือ คอส. ต่อมาจดทะเบียนเป็นมูลนิธิในปี ๒๕๒๙ จึงเรียกว่า มอส.)เกิดขึ้น เพื่อสร้างคนรุ่นใหม่ให้ทำงานเพื่อสังคม และสนับสนุนการทำงานขององค์กรพัฒนาเอกชน คอส.จึงเป็นที่รองรับของคนที่ออกมาจากป่าด้วยส่วนหนึ่ง กระบวนการของ มอส. คือการออกแบบกระบวนการให้อาสาสมัครทำงานแบบเต็มเวลา ให้เข้าไปทำงานในองค์กรต่างๆ ที่ทำงานเพื่อสังคมโดยเน้นที่องค์กรพัฒนาเอกชน การที่คนหนุ่มสาวได้ทำงานเป็นอาสาสมัครแบบเต็มเวลา สัมผัสกับปัญหาที่เป็นจริง เขาจะได้รับการฝึกฝนในสามด้าน คือ ความคิด ทักษะการทำงาน และจิตใจ มอส.รับอาสาสมัครทุกปี ปีละประมาณ ๑๕-๒๐ คน

จนถึงปี 2549 สถานการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชน และการละเมิดสิทธิชุมชนที่ทำให้ ชาวบ้านถูกจับด้วยข้อหาบุกรุก แต่มีนักกฎหมายสิทธิมนุษยชนน้อยมากที่เข้าไปช่วย มอส. จึงริเริ่มที่จะสร้างนักกฎหมายสิทธิฯโดยดำเนินโครงการอาสาสมัครนักกฎหมายสิทธิมนุษยชน วาระการทำงาน ๑ ปี ไปทำงานในองค์กรที่แก้ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเด็นต่างๆ ซึ่งเน้นรับเฉพาะนักกฎหมาย เท่านั้น พอถึงรุ่นที่ 8 จึงเริ่มรับคนที่หลากหลายมากขึ้นไม่จำเป็นต้องเป็นนักกฎหมาย ในช่วง 1 ปี ของอาสาสมัคร เป็นช่วงที่มีความหมายของเขา เพราะได้เรียนรู้กับปัญหา และผู้ถูกละเมิดสิทธิโดยตรง ประสบการณ์ที่ได้จะเป็นตัวบอกว่าทิศทางการทำงานด้านกฎหมายในอนาคตจะไปทางไหน มอส.เชื่อว่าการผ่านประสบการณ์ตรง เข้าใจปัญหาที่เป็นจริง จะบ่มเพาะเรื่องจิตใจ อุดมคติในการทำงานเพื่อสังคม

ผลที่เกิดขึ้น ในช่วง 9 ปี ที่ผ่านมามีอาสาสมัครนักกฎหมายสิทธิมนุษยชนรวม 158 คนโดย 70% ยังทำงานองค์กรด้านสิทธิ ในประเด็นต่างๆ เช่น สิทธิผู้บริโภค เด็ก สตรี ผู้อพยพ แรงงานข้ามชาติ เป็นต้น เขาเหล่านี้ได้เป็นกำลังในงานแก้ปัญหาสิทธิมนุษยชน การปฏิรูปกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม ซึ่งมีส่วนช่วยสร้างให้สังคมเกิดความ เป็นธรรมมากขึ้น นอกจากนี้ ยังได้เกิดกลุ่ม เครือข่าย สมาคมนักกฎหมายสิทธิมนุษยชน ซึ่งทำให้อดีตอาสาสมัครมารวมตัวกัน และ มาช่วยในงานด้านสิทธิฯอย่างต่อเนื่อง

มีข้อเสนอให้มหาวิทยาลัยเข้ามามีบทบาทในการสร้างอาสาสมัคร ซึ่งจะมีผลต่อการสร้างคุณภาพคนอย่างมาก มหาวิทยาลัยสามารถสร้างอาสาสมัครได้โดยใช้หลักการ กระบวนการ ที่ทำให้อาสาสมัครเห็นปัญหา และให้ลองทำงานแก้ปัญหาเท่าที่ทำได้ สิ่งเหล่านี้คือการเรียนรู้ ที่ทำให้คนมีฐานคิดเรื่องการทำงานเพื่อส่วนรวม มีทักษะชีวิตในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และตัดสินใจได้ว่าจะใช้ชีวิตในอนาคตแบบไหน

คุณตะติมา น้อยฉิม

ได้เล่าถึงงานอาสาสมัครคุมประพฤติว่าเกิดขึ้นเนื่องจากการที่มีเจ้าหน้าที่น้อยและคดีมาก จึงมีแนวคิดให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วม โดยก่อตั้งงานอาสาสมัครคุมประพฤติ ตั้งแต่ปี 2528 อาสาสมัครคุมประพฤติ มีบทบาทในการสอดส่องเยี่ยมเยียนผู้กระทำผิดในชุมชน สืบเสาะแสวงหาข้อเท็จจริงในชุมชน การสรรหาอาสาสมัครมาจากประชาชนในชุมชน ที่ชุมชนยอมรับ เคารพ นับถือ จากนั้นมีการอบรมอาสาสมัคร ต้องรู้อาชญาวิทยา กฎหมาย และงานคุมประพฤติ

ปัจจุบันมีอาสาสมัครประมาณ 1 หมื่นคน มีการประเมินทุกสองปี มีบทบาทหน้าที่ให้ความช่วยเหลือ พนักงานคุมประพฤติ คือ สืบเสาะ ทำรายงาน เยี่ยมเยียนสอดส่องผู้กระทำความผิด ทั้งผู้ใหญ่ เพื่อลดวันต้องโทษ เป็นต้น อาสาสมัครมีค่าตอบแทนน้อย เช่น การทำงานในคดีหนึ่ง มีค่าตอบแทนต่อครั้ง คือ 120 บาท ปัจจุบันกรมบัญชีกลางให้ค่าตอบแทนเพิ่มขึ้นเป็น 240 บาทต่อครั้ง อาสาสมัครมีหมวกหลายใบ หลายคนเป็น อสม. และตำแหน่งอื่นๆมากมายทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน และยังมีข้อจำกัดเรื่องงบประมาณ ทำให้อาสาสมัครไม่ได้พัฒนาศักยภาพอย่างทั่วถึง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการมีอาสาสมัครฯ คือศาลได้ประโยชน์ด้านข้อมูลที่ละเอียด ช่วยให้ศาลสามารถใช้ดุลยพินิจได้อย่างมั่นใจ เจ้าหน้าที่คุมประพฤติบริหารคดีได้ เพราะได้อาสาสมัครมาช่วยงานประหยัดเวลาและงบประมาณ ผู้กระทำความผิดได้รับโอกาส และมีอาสาสมัครเป็นสื่อกลางในการยอมรับและช่วยเหลือดูแลกันเองในชุมชน อาสาสมัครคุมประพฤติได้ช่วยให้เกิดกลไกความสงบ กรมคุมประพฤติเองต้องมีกลยุทธ์และสนับสนุนให้เกิดอาสาสมัคร ที่มีจิตสำนึกและความรับผิดชอบ เข้ามาช่วยสร้างความสงบให้ประเทศชาติ

คำถามถึงความเสี่ยงของอาสาสมัครในงานด้านสิทธิมนุษยชน

ยิ่งชีพ อัชฌานนท์

การทำงานอาสาสมัครด้านสิทธิฯ มันไม่ได้ง่ายแล้ว แต่ก็มีความท้าทายและต้องมีพลังพอสมควร

คุณกรรณิกา ควรขจร

อาสาสมัครยุคแรกๆ ที่ทำงานในชนบทมีความเสี่ยง เพราะรัฐจับตามองว่าเป็นคอมมิวนิสต์ ในกระบวนการทำงาน มอ ส. ไม่ได้ปล่อยให้อาสาสมัครไปเผชิญปัญหาตามลำพัง เราทำงานเป็นภาคีกับหลายองค์กร ซึ่งต้องช่วยเหลือกัน งานด้านสิทธิมนุษยชน ไม่ได้เป็นงานที่ง่ายแล้ว หรือมีความเสี่ยงไปทุกเรื่อง แท้จริงงานด้านสิทธิมนุษยชนคืองานที่เกี่ยวกับความเป็นมนุษย์ ที่ต้องสร้างความตระหนักให้ทุกหน่วยของสังคมไม่ให้เบียดเบียนต่อกัน หรือมองคนแบบไม่เห็นความเป็นคน อย่างเช่น กรณีโรฮิงญา เราต้องมีฐานคิดเรื่องความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน ไม่เบียดเบียนคนอื่น ไม่ย่ำยีด้วยวาจาและอำนาจ เราต้องปกป้อง และตื่นตัวไม่ให้สังคมมีการเอาเปรียบและละเมิดกันมากเกินไป

ดร.จตุรงค์ บุญยรัตนสุนทร

การที่เราทบทวนช่วงสถานการณ์ต่างๆ แสดงให้เห็นถึงความรุนแรงและความสูญเสีย เหมือนการเหยี่ยวหลังและแลไปข้างหน้า ปัจจุบันมีการละเมิดสิทธิที่ชัดเจน แต่รูปแบบแยบยลมากขึ้น เช่น การค้ามนุษย์เป็นการละเมิดสิทธิ เช่น คนโรฮิงญา คนรู้สึกลัวตกกลัวเพราะข้อมูลข่าวสารต่างๆ คนที่มาเป็นล่ามก็กลัว ถ้าเราเป็นอาสาสมัครจะทำอะไรได้บ้าง

เราสามารถทำงานอาสาสมัครได้หลายเรื่อง เช่น เมื่อสองสามปีที่แล้ว มีชาวโรฮิงญาที่ถูกจับขังในห้องขังเราก็ได้เห็นภาพหนึ่ง คือ ชาวมุสลิมในสามจังหวัดนำข้าวและอาหารไปให้ เป็นเรื่องของมนุษยธรรมที่เราสามารถทำได้ทันที และนำท่วมปี 54 ก็มีกระบวนการช่วยเหลือจากสังคมไทย มีการช่วยเหลือหลายรูปแบบ หรือแม้กระทั่งคนที่ถูกน้ำท่วมก็ไปช่วยคนที่หนักกว่า

อาสาสมัครหรือจิตอาสาขึ้นอยู่กับความพร้อมของเรา สามารถเลือกเรื่องที่เราจะทำได้ระยะยาวหรือเป็นกลไกหนึ่งที่เราเข้าไปช่วย ขอให้เราตั้งใจ มั่นใจ ไม่นิ่งดูตายกับปัญหาที่เกิดขึ้น มีจิตใจอยากช่วยเหลืองานอาสาสมัครก็เกิดขึ้นแล้ว ในรูปแบบใดแบบหนึ่ง

คุณตะติมา น้อยฉิม

อาสาสมัครคุมประพฤติ เป็นอาสาสมัครรูปแบบหนึ่ง อาสาสมัครต้องเป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับในชุมชน ภารกิจคือ การดูแลคนที่มีพฤติกรรมที่คนทั่วไปไม่เอาแล้ว ดังนั้นการเป็นอาสาสมัคร เป็นการเข้าใจถึงใจ ในการแนะนำให้คำปรึกษา จำเลยบางคนมีลูกน้อย อาสาสมัครเราก็ซึ้งนมซื้อผ้าอ้อมไป

เยี่ยม บางคนไม่พร้อมแต่ก็อยากให้ เขาเกิดความสุขที่ให้แก่คนในชุมชน ครอบครัวมีความสุข มีคนเลี้ยงดูไม่
สร้างความเดือดร้อนให้ชุมชน เป็นกำไรของชุมชน การทำงานเราเดินได้ด้วยใจ ถ้าไม่มีใจก็ยากจะ
ขับเคลื่อน

สุนิ ไชยรส

ถ้าเรามองสังคมวันนี้มีอาสาสมัครในหลายรูปแบบและทำงานหลายมิติ การทำงานด้านสิทธิ
มนุษยชนมีมิติเรื่อง การเคารพศักดิ์ความเป็นมนุษย์ เคารพความหลากหลายทางเพศ การต่อสู้เพื่อชีวิต
ของคน เป็นเรื่องใหญ่ และอาจจะอยู่ท่ามกลางสถานการณ์ ความร้อนแรง ซึ่งต้องมีจิตใจเย็นหยัดต่อสู้ แม้
เจอปัญหามากมาย อยากจะโยนให้เห็นว่าเรื่องสิทธิมนุษยชน งานพัฒนา และสวัสดิการสังคม เป็นเรื่อง
ที่มีความสัมพันธ์เป็นเรื่องเดียวกัน การทำงานทุกเรื่อง คือ การสร้างสังคมที่ให้ทุกคนมีความเคารพกัน
เคารพความหลากหลาย ไม่ทำร้ายกัน ไม่เอาเปรียบกันทั้งทางตรงและทางอ้อม ทุกคนมีสิทธิได้รับ
สวัสดิการขั้นพื้นฐานในฐานะที่เป็นคนเหมือนกัน ซึ่งจะทำให้สังคมเกิดความเป็นธรรม สันติสุขได้

บทเรียนที่สำคัญคือ กระบวนการกลุ่ม จะทำให้เกิดการเติบโต ต้องมีการวิจัยและวิจารณ์ตนเอง
การวิจารณ์ตนเองเป็นฐานใหญ่ ทำให้กระบวนการกลุ่มเติบโต อาสาสมัครก็เติบโตขึ้นเรื่อยๆ ในการต่อสู้
เชิงสันติวิธีเมื่อคุณเลือกทางแล้วต้องยอมรับว่าจะเจอสถานการณ์ต่างๆ เมื่อเราก้าวออกไปเราต้องพร้อมรับ
สถานการณ์ตอนนั้นจะทำให้เราก้าวไปอย่างมีพลัง การเป็นอาสาสมัครเป็นเรื่องน่ารักที่ต้องพัฒนาและ
สังคมไทยจะเติบโตได้จากพลังของพวกเขา

โดยสรุป

สถานการณ์สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครองของรัฐบาล ในช่วงต่างๆตั้งแต่ยุค ๑๔ ตุลาคม
๒๕๑๖ ถึง ปัจจุบัน พฤษภาคม ๒๕๕๘ ที่ทำให้เกิดอำนาจรัฐรวมศูนย์ และเศรษฐกิจการค้าที่เอากำไร
สูงสุดในระบบทุนนิยม ส่งผลให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ การละเมิดสิทธิชุมชน
ในการจัดการทรัพยากรในชุมชน การค้ามนุษย์ การถูกจับกุมคุมขังที่ไม่เป็นธรรม การซ้อมทรมาน การ
อุ้มหาย จนถึง การการลอบทำร้ายจนเสียชีวิต

เมื่อปัญหาเกิดขึ้น จะมีกลุ่มคนที่เห็นปัญหา รักความเป็นธรรม และต้องการเข้ามามีส่วนร่วมใน
รูปแบบต่างๆ เท่าที่ทำได้ตามกำลังความสามารถ และพัฒนาขึ้นเรื่อยๆเป็นกลุ่ม เป็นองค์กรที่มีพลังขึ้น ซึ่ง

เริ่มต้นมาจากจิตอาสา และการลงมือทำแบบอาสาสมัคร การมีส่วนร่วมของประชาชนหรือการเป็นอาสาสมัครในการแก้ปัญหาการละเมิดสิทธิ มีหลากหลายเช่น การเก็บข้อมูล การส่งข้อมูล รายงานสถานการณ์การละเมิดสิทธิ การไปเยี่ยมผู้ถูกกล่าวหา การไปรับฟังปัญหา การร่วมเดินขบวนรณรงค์อาสาสมัครในชุมชนที่อาสาเป็นตัวแทนในการเสนอปัญหาที่เกิดกับชุมชน และ เรียกร้องสิทธิของชุมชน นอกจากนี้ยังมีการสร้างอาสาสมัครที่มีระบบเพื่อแก้ปัญหาด้านสิทธิมนุษยชน อย่างจริงจัง ต่อเนื่อง เช่น งานอาสาสมัครนักสิทธิมนุษยชน รับคนหนุ่มสาวที่จบกฎหมายและสาขาอื่น เป็นอาสาสมัครเต็มเวลาทำงานในองค์กรด้านสิทธิมนุษยชนเป็นเวลา ๑ ปี อาสาสมัครคุมประพฤติของกระทรวงยุติธรรมที่มีภารกิจ ในการติดตามดูแลผู้กระทำผิดที่ได้รับการปล่อยตัวให้เขาอยู่ในสังคมได้ ติดตามข้อมูลเพื่อช่วยงานด้านคดี ให้เกิดความเป็นธรรม

หลักการสิทธิมนุษยชนคือหลักการพื้นฐานสำคัญที่ทุกคน ทุกองค์กร ควรเข้าใจและยึดถือ เป็นแนวทางที่จะใช้ชีวิต หรือการทำงานที่คำนึงถึงความเป็น มนุษย์ที่เหมือนกัน ทุกคนควรมีสวัสดิการพื้นฐานที่เหมือนกัน ไม่แยกเพศ กลุ่ม เชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม งานอาสาสมัครเป็นงานสำคัญเป็นทั้งงานที่พัฒนาตัวเองทั้งทางด้านทักษะชีวิต และ จิตใจของอาสาสมัครเอง และเป็นงานที่จะช่วยให้สังคมขับเคลื่อนไปสู่ความเป็นธรรมได้ ทุกๆหน่วยในสังคมควรที่จะช่วยกันสนับสนุนให้งานอาสาสมัครมีความเข้มแข็ง มีพลัง ในส่วนของมหาวิทยาลัยยังมีความสำคัญในการเตรียมพร้อมนักศึกษาให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ และงานอาสาสมัครเป็นเครื่องมือสำคัญในการบ่มเพาะจิตอาสา ในการทำงานเพื่อสังคมต่อไป